

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
IR
TURKIJOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
SUSITARIMAS
DĖL ABIPUSIO INVESTICIJŲ SKATINIMO IR APSAUGOS

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Turkijos Respublikos Vyriausybė, toliau – Susitariančiosios Šalys,

norėdamos skatinti aktyvesnį valstybių ekonominį bendradarbiavimą, visų pirma susijusį su vienos Susitariančiosios Šalies valstybės investuotojų investicijomis kitos Susitariančiosios Šalies valstybės teritorijoje;

pripažindamos, kad sutarimas dėl tokioms investicijoms taikomo režimo skatins kapitalo ir technologijų judėjimą ir abiejų valstybių ekonominę plėtrą;

sutardamos, kad teisingas ir lygiavertis režimas yra pageidautinas siekiant užtikrinti tvirtą pagrindą investicijoms ir jis prisidės prie veiksmingesnio ekonominių išteklių panaudojimo bei didins abiejų valstybių gerovę;

pripažindamos, kad šių tikslų turėtų būti siekiama tokiais būdais, kurie atitiktų visuomenės sveikatos ir aplinkos apsaugos, saugumo, saugos ir darnaus vystymosi užtikrinimo, taip pat tarptautiniu lygmeniu pripažintų darbo teisių ir įmonių socialinės atsakomybės principų skatinimo tikslus;

pripažindamos tarptautinio saugumo, demokratijos, žmogaus teisių ir teisės viršenybės svarbą tarptautinio ekonominio bendradarbiavimo plėtrai;

dar kartą patvirtindamos savo įsipareigojimą laikytis 1945 m. birželio 26 d. San Franciske pasirašytos Jungtinių Tautų chartijos ir atsižvelgdamos į Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 1948 m. gruodžio 10 d. priimtoje Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje įtvirtintus principus;

pripažindamos Susitariančiųjų Šalių teises ir pareigas reguliuoti investicijas savo valstybių teritorijose siekiant savo politikos tikslų;

nusprendusios sudaryti Susitarimą dėl abipusio investicijų skatinimo ir apsaugos,

susitarė:

1 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame Susitarime:

1. Sąvoka „investicija“ reiškia bet kokios rūšies turtą, kuris investuojamas ar įgyjamas Susitariančiosios Šalies valstybės teritorijoje vadovaujantis jos įstatymais ir kitais teisės aktais ir kuris turi investicijai būdingų savybių, tokių kaip kapitalo ar kitų išteklių skyrimas, tikėjimasis gauti kapitalo pajamų ar pelno, rizikos prisiėmimas, nauda ekonomikai arba tam tikra trukmė, ir visų pirma, tačiau ne išimtinai, apima:

a) kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą, taip pat bet kurias kitas teises, pavyzdžiui, hipotekos reikalavimus, teisę į skolininko turtą, teisę į įkeistą turtą ir bet kurias kitas panašias teises, kaip apibrėžta Susitariančiosios Šalies, kurios teritorijoje yra tas turtas, įstatymuose ir kituose teisės aktuose;

b) pajamas, piniginius reikalavimus ar bet kurias kitas teises, turinčias su investicija susijusią ekonominę vertę;

c) akcijas, vertybinius popierius, obligacijas, įmonės skolinius įsipareigojimus ar kitas dalyvavimo įmonėje formas;

d) intelektinės nuosavybės teises, visų pirma autorių teises, pramoninės nuosavybės teises, būtent patentus, pramoninius dizainus ir modelius, prekių ženklus, prekių pavadinimus, ir praktinę patirtį;

e) dalykinę reputaciją;

f) remiantis taikoma teise ar sutartimi įgyjamas licencijas, įgaliojimus, leidimus ir panašias teises, įskaitant bet kokią koncesiją žvalgyti gamtos išteklius, juos kultivuoti, išgauti ar eksploatuoti.

Bet koks investuoto turto formos pakeitimas nekeičia jo, kaip investicijos, statuso, jei tik tas pakeitimas atliktas pagal priimančiosios Susitariančiosios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus.

2. Sąvoka „investuotojas“ reiškia:

a) fizinius asmenis, kurie yra Susitariančiosios Šalies valstybės piliečiai pagal jos įstatymus ir kitus teisės aktus;

b) bet kurį juridinį asmenį, įskaitant įmones, bendroves, firmas, verslo partnerystes, įsteigtas ar įkurtas pagal Susitariančiojoje Šalyje galiojančius įstatymus ir kitus teisės aktus, turinčias savo registruotas buveines ir vykdančias pagrindinę verslo veiklą tos Susitariančiosios Šalies valstybės teritorijoje,

kurie investavo kitos Susitariančiosios Šalies valstybės teritorijoje.

3. Sąvoka „įstatymai ir kiti teisės aktai“ kiekvienai Susitariančiajai Šaliai reiškia įstatymus ir kitus teisės aktus, galiojančius tos Susitariančiosios Šalies valstybės teritorijoje.

4. Sąvoka „priemonė“ apima Susitariančiosios Šalies priimtus ar tos Susitariančiosios Šalies teritorijoje galiojančius įstatymą, reglamentą, taisyklę, tvarką, sprendimą, administracinį veiksmą, reikalavimą, praktiką ar bet kokios kitos rūšies priemonę.

5. Sąvoka „ankstesnis Susitarimas“ reiškia 1994 m. liepos 11 d. pasirašytą Lietuvos Respublikos ir Turkijos Respublikos susitarimą dėl abipusio investicijų skatinimo ir apsaugos.

6. Sąvoka „pajamos“ reiškia iš investicijų gautas sumas ir pirmiausia, bet ne išimtinai, apima pelną, palūkanas, kapitalo padidėjimo pajamas, honorarus, mokesčius ir dividendus.

7. Sąvoka „teritorija“ reiškia:

a) Turkijos Respublikos atveju – sausumos teritoriją, vidaus vandenį, teritorinę jūrą ir virš jų esančią oro erdvę, taip pat jūros dalį, kurioje Turkija įgyvendina savo suverenias teises ar jurisdikciją siekdama žvalgyti, naudoti ir saugoti tų teritorijų gyvuosius ar negyvuosius gamtos išteklius pagal tarptautinę teisę;

b) Lietuvos Respublikos atveju – jos suverenitetui priklausančią teritoriją ir kitus plotus, kuriose Lietuvos Respublika, vadovaudamasi tarptautine teise, įgyvendina savo suverenias teises ar jurisdikciją.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis Susitarimas taikomas vienos Susitariančiosios Šalies valstybės teritorijoje esančioms kitos Susitariančiosios Šalies investuotojų investicijoms, atliktoms vadovaujantis jos įstatymais ir kitais teisės aktais prieš šio Susitarimo įsigaliojimą arba jam įsigaliojus.

2. Ginčai, kilę šiam Susitarimui įsigaliojus, sprendžiami vadovaujantis šio Susitarimo nuostatomis. Tačiau, šio Susitarimo nuostatos netaikomos ginčams, kilusiems iki jo įsigaliojimo dienos. Ginčai, kilę iki Susitarimo įsigaliojimo dienos, sprendžiami vadovaujantis ankstesniu Susitarimu.

3. Šis Susitarimas taikomas nepažeidžiant Susitariančiųjų Šalių įsipareigojimų, kylančių iš jų narystės ar dalyvavimo bet kokiose esamose ar būsimose muitų sąjungose, ekonominėje sąjungoje, regioninės ekonominės integracijos susitarime ar panašiam tarptautiniame susitarime, pavyzdžiui, Europos Sąjungoje. Todėl šio Susitarimo nuostatos negali būti taikomos ar aiškinamos visiškai ar iš dalies taip, kad pagal jas būtų panaikinti, pakeisti ar kitaip paveikti Susitariančiųjų Šalių įsipareigojimai, susiję su tokia naryste ar dalyvavimu.

4. Siekiant aiškumo, šiuo Susitarimu nustatomi tik režimas ir apsauga laikotarpiu po investicijų atlikimo, juo neregamentuojami laikotarpis iki investicijų atlikimo ir patekimo į rinką klausimai.

3 straipsnis

Investicijos ir reguliavimo priemonės

1. Susitariančiosios Šalys dar kartą patvirtina savo teisę vykdyti savo teritorijose reglamentavimo veiklą, kad pasiektų tokius teisėtus politikos tikslus, kaip visuomenės sveikatos apsauga, socialinės paslaugos, visuomenės švietimas, saugumas, aplinkos ar visuomenės dorovės apsauga, socialinė ar vartotojų apsauga, privatumas ir duomenų apsauga.

2. Siekiant aiškumo, vien tas faktas, kad Susitariančioji Šalis vykdo reglamentavimo veiklą, taip pat ir per jos įstatymų ir kitų teisės aktų pakeitimą, taip, kad tai daro neigiamą poveikį investicijoms ar užkerta kelią investuotojo lūkesčiams, įskaitant jo pelno lūkesčius, nelaikomas įsipareigojimo pagal šį Susitarimą pažeidimu.

3. Siekiant aiškumo, Susitariančiosios Šalies sprendimas nesuteikti, neatnaujinti ar netęsti subsidijos ar dotacijos:

a) jei nėra jokio konkretaus įsipareigojimo pagal įstatymą ar sutartį suteikti, atnaujinti ar tęsti tą subsidiją arba dotaciją; ar

b) jei toks sprendimas priimamas vadovaujantis sąlygomis, jei tokių yra, taikomomis subsidijos ar dotacijos suteikimui, atnaujinimui ar palaikymui, nelaikomas šio Susitarimo nuostatų pažeidimu.

4. Siekiant aiškumo, jokia šio Susitarimo nuostata neturi būti aiškinama kaip trukdanti Susitariančiajai Šaliai nutraukti subsidijos teikimą ar reikalauti ją atlyginti, jei tokią priemonę skiria kompetentingas teismas, administracinis teismas ar kita kompetentinga institucija, arba kaip reikalaujanti, kad ta Susitariančioji Šalis atlygintų investuotojui nuostolius.

4 straipsnis

Investicijų skatinimas ir priėmimas

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis, vadovaudamasi savo įstatymais ir kitais teisės aktais, savo teritorijoje kiek įmanoma skatina kitos Susitariančiosios Šalies investuotojų investicijas.

2. Kiekviena Susitariančioji Šalis priima tokias investicijas vadovaudamasi savo įstatymais ir kitais teisės aktais.

5 straipsnis

Investicijų apsauga ir režimas

1. Kiekvienos Susitariančiosios Šalies investuotojams ir jų investicijoms kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje visą laiką taikomas teisingas ir lygiavertis režimas ir užtikrinama visapusiška apsauga ir saugumas. Nė viena Susitariančioji Šalis jokiais savavališkomis ar diskriminacinėmis priemonėmis netrukdo tokias investicijas valdyti, palaikyti, naudoti, vykdyti, jas turėti, plėsti, parduoti, likviduoti ar jomis disponuoti.

2. Nurodytas 1 dalyje įsipareigojimas taikyti teisingą ir lygiavertį režimą laikomas pažeistu tik tada, kai taikant priemonę ar priemones:

a) atsisakoma vykdyti teisingumą baudžiamosiose, civilinėse ar administracinėse bylose;

b) iš esmės pažeidžiamas tinkamas procesas, įskaitant esminį skaidrumo pažeidimą, teismo ir administracinėse bylose;

c) yra akivaizdi savivalė;

d) piktnaudžiaujama investuotojų atžvilgiu, pavyzdžiui, naudojama prievarta, spaudimas ir bauginama, arba

e) kryptingai diskriminuojama tautybės pagrindu.

3. Siekiant aiškumo, „visapusiška apsauga ir saugumas“ reiškia Susitariančiosios Šalies įsipareigojimus, susijusius su investuotojų ir investicijų fiziniu saugumu.

4. Kitos šio Susitarimo ar atskiro tarptautinio susitarimo nuostatos pažeidimo nustatymas nereiškia teisingo ir lygiavertio režimo ar visapusiškos apsaugos ir saugumo pažeidimo pagal šį straipsnį.

5. Kiekviena Susitariančioji Šalis savo teritorijoje kitos Susitariančiosios Šalies investuotojams ir jų investicijoms taiko ne mažiau palankų režimą negu tas, kurį panašiomis aplinkybėmis ji taiko savo investuotojams ar jų investicijoms, kai tai susiję su investicijų valdymu, vykdymu, veikla, palaikymu, naudojimu, turėjimu ir pardavimu ar kitokiu disponavimu investicijomis jos teritorijoje.

6. Kiekviena Susitariančioji Šalis savo teritorijoje kitos Susitariančiosios Šalies investuotojams ir jų investicijoms taiko ne mažiau palankų režimą negu tas, kurį panašiomis aplinkybėmis ji taiko bet kurios trečiosios valstybės investuotojams ar jų investicijoms, kai tai susiję su jų investicijų valdymu, vykdymu, veikla, palaikymu, naudojimu, turėjimu ir pardavimu ar kitokiu disponavimu investicijomis jos teritorijoje.

7. Susitariančiosios Šalies taikoma priemonė, pagal kurią kitos Susitariančiosios Šalies investuotojams ar jų investicijoms taikomas mažiau palankus režimas nei:

a) jos pačios investuotojams ar jų investicijoms, suderinama su šio straipsnio 5 dalimi;
ar

b) kitos valstybės investuotojams ar jų investicijoms, suderinama su šio straipsnio 6 dalimi,

jei Susitariančioji Šalis ją priima ir taiko siekdama teisėto viešo tikslo, įskaitant sveikatos apsaugą, saugumą, aplinkos apsaugą ir tiek tarptautiniu, tiek šalies mastu pripažįstamas darbo teises arba kyšininkavimo ir korupcijos panaikinimą, kuris nėra aiškiai ar faktiškai pagrįstas investuotojo ar investicijos savininko tautybe, ir jei ta priemonė pagrįstai susijusi su nurodytu tikslu.

8. Šio straipsnio 6 dalis netaikoma:

a) Susitariančiosios Šalies režimui, taikomam pagal bet koki dvišalį ar daugiašalį tarptautinį susitarimą, kuris galioja iki įsigaliojant šiam Susitarimui;

b) Susitariančiosios Šalies režimui, kuris taikomas vadovaujantis:

i) dvišaliu ar daugiašaliu susitarimu, kuriuo įsteigiama, sustiprinama ar išplečiama laisvosios prekybos zona, muitų sąjunga, bendra rinka ar nustatomas darbo rinkos integracijos įsipareigojimas, arba panašiu tarptautiniu susitarimu; ar

ii) priimančiosios valstybės ir investuotojo sutartimi, skatinančia tokio investuotojo investiciją; ar

iii) dvišaliu ar daugiašaliu susitarimu dėl apmokestinimo;

c) siekiant išvengti abejonių, bet kurioms šio Susitarimo 12 straipsnio (Susitariančiosios Šalies ir kitos Susitariančiosios Šalies investuotojo tarpusavio ginčų sprendimas) nuostatomis.

9. Šio straipsnio 5 ir 6 dalių nuostatos netaikomos:

a) viešiesiems pirkimams;

b) Susitariančiosios Šalies suteiktoms subsidijoms ar dotacijoms, įskaitant vyriausybės remiamas paskolas, garantijas ir draudimą.

10. Vadovaudamosi savo įstatymais ir kitais teisės aktais Susitariančiosios Šalys vertina palankiai, kai kitos Susitariančiosios Šalies investuotojams ir jų pagrindiniams darbuotojams suteikiami reikiami leidimai atvykti, laikinai būti, gyventi ir dirbti.

11. Šio straipsnio nuostatomis Susitariančioji Šalis neįpareigojama taikyti kitos Susitariančiosios Šalies investuotojų investicijoms tokių pat žemės, nekilnojamojo turto įsigijimo ir daiktinių teisių į juos sąlygų, kokias ta Susitariančioji Šalis taiko savo investuotojų investicijoms.

6 straipsnis

Bendrosios išimtys

1. Laikantis reikalavimo tokių priemonių netaikyti taip, kad investicijos ar investuotojai būtų savavališkai ir nepagrįstai diskriminuojami, nė viena šio Susitarimo nuostata negali būti aiškinama kaip neleidžianti Susitariančiąjai Šaliai patvirtinti ar įgyvendinti priemones, kurios būtinos:

- a) visuomenės saugumui užtikrinti, visuomenės dorovei apsaugoti ar viešajai tvarkai palaikyti;
- b) žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai apsaugoti;
- c) užtikrinti, kad būtų laikomasi įstatymų ir kitų teisės aktų; ar
- d) gyviems ar negyviems išsenkantiems gamtos ištekliams apsaugoti.

2. Jokia šio Susitarimo nuostata neužkerta Susitariančiąjai Šaliai kelio priimti ar palaikyti pagrįstas priemones rizikos ribojimo tikslais, įskaitant:

- a) investuotojų, indėlininkų, draudėjų, ieškovų, taip pat finansinės rinkos dalyvių ar asmenų, kurių patikėtiniai yra finansinės institucijos, apsaugą;
- b) finansinių įstaigų saugumo, patikimumo, vientisumo ar finansinės atsakomybės palaikymą;
- c) Susitariančiosios Šalies finansinės sistemos vientisumo ir stabilumo užtikrinimą; ir
- d) bet kokio viešo subjekto bendrai taikomas nediskriminacines priemones siekiant pinigų politikos ir su ja susijusių kredito politikos ar valiutos keitimo kurso politikos tikslų. Šis punktas neturi poveikio Susitariančiosios Šalies įsipareigojimams pagal 10 straipsnį (Pervedimai).

3. Šio Susitarimo nuostatos netaikomos visuomenės sveikatos draudimui, mokestinėms priemonėms ar pensijų sistemoms.

7 straipsnis

Esminiai saugumo interesai

Nė viena šio Susitarimo nuostata negali būti aiškinama kaip:

a) reikalaujanti, kad Susitariančioji Šalis teiktų bet kokią informaciją, kurios atskleidimas, jos manymu, prieštarauja esminiams jos saugumo interesams; ar

b) užkertanti kelią Susitariančiai Šaliai imtis, jos manymu, būtinų veiksmų esminiams saugumo interesams apginti, kai tai susiję su:

i) prekyba ginklais, šaudmenimis ir karo priemonėmis, taip pat sandoriais, susijusiais su kitomis prekėmis, medžiagomis, paslaugomis ir technologijomis, tiesiogiai ar netiesiogiai vykdomais siekiant aprūpinti karinę ar kitą saugumo organizaciją;

ii) priemonėmis karo laikotarpiu ar kitos nepaprastosios padėties tarptautiniuose santykiuose laikotarpiu; ar

iii) nacionalinės politikos ar tarptautinių susitarimų dėl branduolinių ginklų ar kitokių branduolinių sprogstamųjų įtaisų neplatinimo įgyvendinimu; ar

c) užkertanti kelią Susitariančiai Šaliai imtis veiksmų dėl tarptautinės taikos ir saugumo palaikymo vykdant įsipareigojimus pagal Jungtinių Tautų chartiją.

8 straipsnis

Ekspropriacija ir kompensavimas

1. Investicijos negali būti eksproprijuojamos, nacionalizuojamos arba joms negali būti tiesiogiai ar netiesiogiai taikomos lygiavertio poveikio priemonės (toliau – „ekspropriacija“), išskyrus atvejus, kai tokia ekspropriacija vykdoma viešaisiais tikslais, nediskriminuojant, nedelsiant sumokant adekvačią ir veiksmingą kompensaciją ir laikantis tinkamo teisinio proceso bei šio Susitarimo 5 straipsnyje nustatyto režimo bendrųjų principų.

2. Išskyrus retus atvejus, kai priemonė ar keletas priemonių pagal jų paskirtį yra tokios griežtos, kad jų negalima pagrįstai laikyti sąžiningai priimtomis ir taikomomis, Susitariančiosios Šalies nediskriminacinės priemonės, skirtos ir taikomos siekiant apsaugoti teisėtus visuomenės gerovės tikslus, tokius kaip sveikata, sauga ir aplinka, nelaikomos priemonėmis, kurių poveikis prilygsta ekspropriacijos ar nacionalizacijos poveikiui.

3. Tam, kad būtų nustatyta, ar Susitariančiosios Šalies taikoma priemonė ar priemonės gali būti laikomos turinčiomis lygiavertį ekspropriacijai poveikį, būtina kiekvienu konkrečiu atveju atlikti faktais pagrįstą tyrimą, per kurį būtų atsižvelgiama į:

a) ekonominį priemonės ar priemonių poveikį, nors vien faktas, kad Susitariančiosios Šalies taikoma priemonė ar priemonės daro neigiamą poveikį ekonominei investicijos vertei, nereiškia, kad tokia priemonė ar priemonės gali būti laikomos priemonėmis, turinčiomis ekspropriacijai ar nacionalizacijai lygiavertį poveikį;

b) mastą, kuriuo tokia priemonė ar priemonės trukdo aiškiems, pagrįstiems ir investicijomis paremtiems lūkesčiams, kylantiems iš Susitariančiosios Šalies tiesioginio ir konkretaus prieš tai priimto privalomo aiškaus rašytinio įsipareigojimo investuotojui;

c) priemonės ar priemonių ypatybes, įskaitant jų pobūdį, tikslą, trukmę ir pagrįstumą.

4. Kompensacija atitinka eksproprijuotų investicijų rinkos vertę, buvusią prieš pat ekspropriaciją arba prieš tai, kai apie numatomą ekspropriaciją tapo viešai žinoma, atsižvelgiant į tai, kas įvyko anksčiau. Kompensacija išmokama nepagrįstai neatidėliojant ir gali būti laisvai pervedama, kaip nurodyta 10 straipsnyje.

5. Kompensacija mokama laisvai konvertuojama valiuta ir į ją įskaičiuojamos palūkanos pagal tinkamą ir pagrįstą palūkanų normą minėta valiuta skaičiuojant nuo ekspropriacijos dienos iki išmokėjimo dienos.

6. Investuotojai, kurių turtas eksproprijuojamas, nepažeidžiant šio Susitarimo 12 straipsnyje nustatytų jų teisių, turi teisę į tai, kad eksproprijuojančios Susitariančiosios Šalies valstybės atitinkamos teisminės ar kitos kompetentingos institucijos išnagrinėtų jų atvejį ir nustatytų, ar tokia ekspropriacija ir bet kokia su ja susijusi kompensacija atitinka šio straipsnio principus ir eksproprijuojančios Susitariančiosios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus.

7. Šio straipsnio nuostatos netaikomos privalomų licencijų, suteiktų dėl intelektinės nuosavybės teisių, išdavimui ar intelektinės nuosavybės teisių atšaukimui, apribojimui ar sukūrimui tiek, kiek toks išdavimas, atšaukimas, apribojimas ar sukūrimas atitinka galiojančius su intelektine nuosavybe susijusius tarptautinius susitarimus.

8. Bendro taikymo priemonė nelaikoma šiuo Susitarimu reglamentuojamu skolos vertybinio popieriaus ar paskolos eksproprijavimu vien tuo pagrindu, kad dėl priemonės taikymo skolininkas patiria išlaidų, dėl kurių jis neįvykdo su skola susijusių įsipareigojimų.

9 straipsnis

Nuostolių atlyginimas

1. Vienos Susitariančiosios Šalies investuotojams, kurie patiria nuostolių, susijusių su jų investicijomis kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, dėl karo, maišto, pilietinių neramumų, riausių ar kitų panašių įvykių, pastaroji Susitariančioji Šalis taiko ne mažiau palankias priemones, kurių imamasi dėl tokių nuostolių, negu tos, kurias ta Susitariančioji Šalis taiko savo arba bet kurios trečiosios valstybės investuotojams, atsižvelgdama į tai, kurios priemonės palankesnės.

2. Nepažeidžiant 1 dalies nuostatų, vienos Susitariančiosios Šalies investuotojams, kurie kuriuo nors toje dalyje nurodytu atveju kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje patiria nuostolių dėl:

a) pastarosios karinių pajėgų ar valdžios institucijų įvykdytos jų investicijų rekvizicijos, arba

b) pastarosios karinėms pajėgoms ar valdžios institucijoms sunaikinus jų investicijas ne karo metu ar nesant būtinybės,

nedelsiant, taikoma restitucija arba išmokama kompensacija, kurios bet kuriuo atveju turi būti adekvačios ir veiksmingos. Atitinkamos sumos mokamos laisvai konvertuojama valiuta.

10 straipsnis

Pervedimai

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis gera valia užtikrina galimybę laisvai ir nedelsiant pervedti visas su investicijomis susijusias lėšas į jos teritoriją ir iš jos teritorijos. Tokie pervedimai visų pirma, bet ne išimtinai, apima:

a) pradinį kapitalą ir papildomas sumas investicijai palaikyti ar plėtoti;

b) pajamos;

c) įplaukas, gautas visiškai ar iš dalies pardavus ar likvidavus investicijas;

d) kompensaciją pagal 8 ir 9 straipsnius;

e) išmokas ir palūkanas, kylančios iš susijusių su investicijomis paskolų;

f) mokėjimai, susiję su ginčų sprendimu ar iš jo kylantys.

2. Pervedimai atliekami konvertuojama valiuta, kuria buvo atlikta investicija, arba bet kuria kita konvertuojama valiuta pagal pervedimo atlikimo dieną galiojantį valiutos keitimo kursą.

3. Nepaisydama pirmiau pateiktų šio straipsnio nuostatų bet kuri Susitariančioji Šalis gali gera valia nešališkai ir nediskriminuodama taikyti priemones, susijusias su:

- a) bankrotu, nemokumu ar kreditorių teisių apsauga;
- b) vertybinių popierių, ateities ir pasirinkimo sandorių arba kitų išvestinių finansinių priemonių išleidimu, prekyba ar sandoriais;
- c) finansine atskaitomybe ar pervedimų apskaita, kai būtina padėti teisėsaugos institucijoms ar finansinio reguliavimo institucijoms;
- d) nusikaltimais ar baudžiamaisiais nusižengimais;
- e) teismo ar administraciniuose procesuose priimtų nutarčių ar sprendimų laikymosi užtikrinimu;
- f) socialinės apsaugos, senatvės pensijų ar privalomojo kaupimo schemomis.

11 straipsnis

Subrogacija

1. Jeigu viena Susitariančioji Šalis ar jos paskirtoji agentūra (toliau – „pirmoji Susitariančioji Šalis“) sumoka pagal suteiktą garantiją ar draudimo sutartį dėl kitos Susitariančiosios Šalies (toliau – „antroji Susitariančioji Šalis“) valstybės teritorijoje esančios tos Susitariančiosios Šalies investuotojo investicijos nekomercinės rizikos, antroji Susitariančioji Šalis pripažįsta:

- a) visų šalies, kuriai atlyginama, teisių ir reikalavimų perdavimą pirmajai Susitariančiajai Šaliai pagal įstatymus arba pagal teisinį sandorį ir

b) kad pirmoji Susitariančioji Šalis dėl subrogacijos turi teisę naudotis tokiomis teisėmis ir reikalavimais tiek, kiek ir ta šalis, kuriai atlyginama.

2. Subrogacijos būdu įgytos teisės ar reikalavimai negali būti didesni už originalias investuotojo teises ar reikalavimus.

12 straipsnis

Susitariančiosios Šalies ir kitos Susitariančiosios Šalies investuotojų ginčų sprendimas

1. Šis straipsnis taikomas vienos Susitariančiosios Šalies ir kitos Susitariančiosios Šalies investuotojo ginčams dėl tariamo tos Susitariančiosios Šalies įsipareigojimo pagal šį Susitarimą pažeidimo, dėl kurio investuotojas ar jo investicijos patiria nuostolių arba jiems padaroma žala.

2. Investuotojas apie vienos Susitariančiosios Šalies ir kitos Susitariančiosios Šalies investuotojo ginčus dėl jo investicijos raštu praneša investicijas priimančiajai Susitariančiajai Šaliai pateikdamas išsamią informaciją. Kai įmanoma investuotojas ir ta Susitariančioji Šalis stengiasi geranoriškai išspręsti tokius ginčus konsultacijomis ir derybomis.

3. Konsultacijų prašymas turi būti pateikiamas per trejus (3) metus nuo tos dienos, kurią įvyko tariamas Susitarimo pažeidimas. Jei ieškovas nepateikia konsultacijų prašymo per šį laikotarpį, laikoma, kad ieškovas atsisakė savo teisių pareikšti ieškinį ir negali pateikti ieškinio arbitražui pagal šį straipsnį.

4. Jei šių ginčų nepavyksta išspręsti surengus konsultacijas per šešis (6) mėnesius nuo 2 dalyje nurodyto pranešimo dienos, investuotojas savo nuožiūra gali perduoti ginčus spręsti:

a) kompetentingam Susitariančiosios Šalies, kurios teritorijoje buvo atlikta investicija, teismui; arba

b) Tarptautiniam investicinių ginčų sprendimo centrui (ICSID), įsteigtam pagal Konvenciją dėl valstybių ir kitų valstybių fizinė bei juridinių asmenų investicinių ginčų sprendimo, dėl arbitražo pagal ICSID arbitražo proceso taisykles; arba

c) *ad hoc* arbitražo teismui, sudarytam pagal Jungtinių Tautų tarptautinės prekybos teisės komisijos (UNCITRAL) arbitražo procedūros taisykles, kurias Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja patvirtino 1976 m. gruodžio 15 d. ir kurios peržiūrėtos 2010 m. Šios taisyklės gali būti pakeistos ginčo šalių rašytiniu susitarimu;

d) bet kuriai kitai arbitražo institucijai ar pagal bet kurias kitas arbitražo taisykles, jei ginčo šalys dėl to susitaria.

5. Kai investuotojas perduoda spręsti ginčą vienai ar kitai 4 dalyje nurodytai ginčų sprendimo institucijai, vienos iš šių institucijų pasirinkimas yra galutinis.

6. Arbitražinis ieškinys turi būti pateiktas per aštuoniolika (18) mėnesių nuo konsultacijų prašymo pateikimo. Jei ieškovas nepateikia ieškinio per šį laikotarpį, laikoma, kad jis atsisakė savo teisių pareikšti ieškinį ir negali pateikti ieškinio arbitražui pagal šį straipsnį.

7. Į arbitražo teismą vadovaujantis šiuo straipsniu paskirti arbitrai turi turėti tarptautinės viešosios teisės, visų pirma tarptautinės investicijų teisės, srities žinių ar patirties. Pageidautina, kad jie turėtų žinių ar patirties sprendžiant ginčus, susijusius su tarptautiniais investicijų susitarimais.

8. Arbitrai ir jų darbuotojai bei padėjėjai turi būti nepriklausomi nuo ieškovo ar atsakovo arba Susitariančiosios Šalies vyriausybės ir negali būti su jais susiję ar vadovautis jų nurodymais investicijų klausimais. Arbitrai nesivadovauja jokių organizacijų, vyriausybės ar ginčo šalių nurodymais, susijusiais su ginčo klausimais. Jie nedalyvauja nagrinėjant ginčus, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai sukeltų interesų konfliktą.

9. Jeigu ginčo šalis mano, kad arbitras nesilaiko šio straipsnio 8 dalies reikalavimų, ta ginčo šalis per penkiolika (15) dienų nuo tada, kai sužino apie tokį reikalavimų nesilaikymą nulėmusias aplinkybes, nusiunčia paskiriančiąjai institucijai pranešimą dėl nušalinimo ir praneša apie tai kitai ginčo šaliai. Pranešime dėl nušalinimo turi būti pateikiamos nušalinimo

priežastys. Tokį pranešimą gavusi paskiriančioji institucija, išklausiusi ginčo šalis ir suteikusi nušalinamam arbitrai galimybę pateikti pastabas, per keturiasdešimt penkias (45) dienas nuo pranešimo dėl nušalinimo gavimo priima sprendimą ir praneša apie jį ginčo šalims ir kitiems arbitrams. Jei paskiriančioji institucija nusprendžia, kad arbitras nesilaikė šio straipsnio 8 dalies reikalavimų, toks arbitras atsistatydina iš pareigų ir atsistatydinusį arbitrą paskyrusi ginčo šalis paskiria naują arbitrą. Jei naujas arbitras nepaskiriamas per trisdešimt (30) dienų nuo paskiriančiosios institucijos sprendimo priėmimo, paskiriančioji institucija, bet kurios ginčo šalies prašymu, savo nuožiūra paskiria naują arbitrą. Arbitražo procedūra sustabdoma laikotarpiui, per kurį atliekama šioje dalyje nustatyta procedūra.

10. ICSID administracinės tarybos pirmininkas atlieka paskiriančiosios institucijos funkcijas sprendžiant ginčą pagal šio straipsnio 4 dalies b punktą. Hagos nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius atlieka paskiriančiosios institucijos funkcijas sprendžiant ginčą pagal šio straipsnio 4 dalies c arba d punktą.

11. Taikytinos arbitražo taisyklės, pavyzdžiui, ICSID arbitražo taisyklės ar UNCITRAL arbitražo taisyklės, reglamentuoja arbitražą tiek, kiek jos nekeičiamos šio straipsnio nuostatomis arba šiuo Susitarimu.

12. Remiantis 4 dalies b punktu sudarytas arbitražo teismas, spręsdamas, ar investicinis ginčas priklauso ICSID jurisdikcijai ir arbitražo teismo kompetencijai, vadovaujasi pranešimais, kuriuos Susitariančiosios Šalys perduoda ICSID pagal ICSID konvencijos 25 straipsnio 4 dalį ir kuriuose nurodomos ICSID jurisdikcijai priskiriamos ar nepriskiriamos ginčų rūšys, taip pat ir 1989 m. kovo 3 d. Turkijos Respublikos patektu pranešimu.

13. Arbitražo teismas priima sprendimą vadovaudamasis šio Susitarimo nuostatomis ir Susitariančiosioms Šalims taikomais tarptautinės teisės principais ir normomis. Susitariančiosios Šalys patvirtina suprantančios, kad kai priimančiosios Susitariančiosios Šalies teisės nuostatos yra aktualios reikalavimui, pagal šio straipsnio nuostatas sudarytas arbitražo teismas atsižvelgia į tas teisės nuostatas kaip į faktinę aplinkybę; tai darydamas jis vadovaujasi tos Susitariančiosios Šalies teismų ar institucijų patektu tų nuostatų vyraujančiu aiškinimu, ir bet kokia atitinkamos vidaus teisės nuostatų reikšmė, kurią pateikia arbitražo teismas, nėra privaloma tos Susitariančiosios Šalies teismams ar institucijoms.

14. Bendras Susitariančiųjų Šalių šio Susitarimo nuostatos aiškinimas, kuriuo pasikeičiama diplomatiniais kanalais, privalomas arbitražo teismui ir bet koks arbitražo teismo priimtas sprendimas ar nutartis turi būti suderinami su šiuo aiškinimu.

15. UNCITRAL skaidrumo taisyklės arbitražo tvarka sprendžiant iš sutarčių kylančius investuotojo ir valstybės ginčus taikomos tarptautinio arbitražo procedūroms, kurios pradėtos Lietuvos Respublikos atžvilgiu pagal šį Susitarimą. Jokia šio Susitarimo nuostata ar taikomos arbitražo taisyklės neužkerta kelio Lietuvos Respublikai ir Europos Sąjungai keistis informacija, susijusia su ginču.

16. Arbitražo sprendimai yra galutiniai ir privalomi ginčo šalims. Kiekviena Susitariančioji Šalis pripažįsta ir vykdo priimtą sprendimą vadovaudamasi savo įstatymais ir kitais teisės aktais.

13 straipsnis

Atsisakymas suteikti privilegijas

1. Šio Susitarimo privilegijos nesuteikiamos Susitariančiosios Šalies investuotojui, kuris yra Susitariančiosios Šalies įmonė, ir tokio investuotojo investicijoms, jei toks investuotojas arba jo dalis priklauso valstybės, kuri nėra Susitariančioji Šalis, fiziniam asmeniui ar įmonei arba yra jų kontroliuojamas, o priimančioji Susitariančioji Šalis:

a) nepalaiko diplomatinių santykių su valstybe, kuri nėra Susitariančioji Šalis, arba

b) patvirtina arba taiko valstybei, kuri nėra Susitariančioji Šalis, arba valstybės, kuri nėra Susitariančioji Šalis, fiziniam asmeniui arba įmonei priemones, kuriomis draudžiami sandoriai su tokiu fiziniu asmeniu ar įmone arba kurios būtų pažeistos arba apeitos leidus naudotis tokiam investuotojui ar jų investicijoms šio Susitarimo teikiamas privilegijas.

2. Šio Susitarimo privilegijos nesuteikiamos Susitariančiosios Šalies investuotojui, kuris yra Susitariančiosios Šalies įmonė, ir tokio investuotojo investicijoms, jei tokia įmonė arba jos

dalį priklauso priimančiosios Susitariančiosios Šalies fiziniams asmenims ar įmonėms arba yra jų kontroliuojami.

3. Siekiant išvengti abejonių, šiuo Susitarimu suteikiamomis privilegijomis neleidžiama naudotis, jei šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos sąlygos yra įvykdytos tuo metu, kai vadovaujantis 12 straipsniu pranešama apie ginčą.

14 straipsnis

Susitariančiųjų Šalių tarpusavio ginčų sprendimas

1. Susitariančiosios Šalys, gera valia ir bendradarbiaudamos, stengiasi greitai ir teisingai išspręsti kiekvieną tarpusavio ginčą dėl šio Susitarimo nuostatų aiškinimo ar taikymo. Todėl Susitariančiosios Šalys susitaria rengti tiesiogines ir prasmingas derybas ginčui spręsti. Jei minėtu būdu Susitariančiosios Šalys negali susitarti per šešis (6) mėnesius nuo jų tarpusavio ginčų pradžios, bet kurios Susitariančiosios Šalies prašymu ginčas gali būti perduotas spręsti trijų narių arbitražo teismui.

2. Per du (2) mėnesius nuo prašymo gavimo dienos kiekviena Susitariančioji Šalis paskiria po vieną arbitrą. Du arbitrai paskiria vieną arbitrą, kuris yra trečiosios valstybės pilietis, pirmininku. Jei kuri nors Susitariančioji Šalis nepaskiria arbitro per nurodytą laiką, kita Susitariančioji Šalis gali prašyti Tarptautinio Teisingumo Teismo pirmininko paskirti reikiamą arbitrą.

3. Jei abu arbitrai negali tarpusavyje susitarti dėl pirmininko paskyrimo per du (2) mėnesius nuo jų paskyrimo dienos, kurios nors Susitariančiosios Šalies prašymu pirmininką paskiria Tarptautinio Teisingumo Teismo pirmininkas.

4. Jei, šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytais atvejais Tarptautinio Teisingumo Teismo pirmininkas negali atlikti minėtos funkcijos arba jei jis yra vienos iš Susitariančiųjų Šalių pilietis, paskyrimą atlieka Tarptautinio Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas; jei Tarptautinio Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas negali atlikti minėtos funkcijos arba

jei jis yra vienos iš Susitariančiųjų Šalių pilietis, paskyrimą atlieka kitas pagal vyresnumą Teismo narys, kuris nėra nė vienos iš Susitariančiųjų Šalių valstybės pilietis.

5. Arbitražo teismas per tris (3) mėnesius nuo pirmininko išrinkimo dienos susitaria dėl darbo tvarkos taisyklių, atitinkančių kitas šio Susitarimo nuostatas. Jei susitarti nepavyksta, arbitražo teismas prašo Tarptautinio Teisingumo Teismo pirmininko nustatyti darbo tvarkos taisykles atsižvelgiant į bendrai pripažįstamas tarptautinio arbitražo procedūros taisykles.

6. Jei nesusitariama kitaip, per aštuonis mėnesius (8) nuo pirmininko išrinkimo dienos pateikiami visi pareiškimai ir baigiami visi nagrinėjimai, o arbitražo teismas priima sprendimą per du (2) mėnesius nuo galutinių pareiškimų teikimo dienos arba nagrinėjimo pabaigos dienos, atsižvelgiant į tai, kuri bus vėliausia. Arbitražo teismas sprendimus, kurie yra galutiniai ir privalomi, priima balsų dauguma.

7. Pagal šį straipsnį įsteigtam arbitražo teismui taikomos 12 straipsnio 13 ir 14 dalys.

8. Abi Susitariančiosios Šalys apmoka išlaidas, susijusias su jų paskirto arbitražo teismo nario veikla ir su atstovavimu joms arbitražo procese; išlaidas, susijusias su pirmininko veikla, ir likusias išlaidas abi Susitariančiosios Šalys dengia po lygiai. Tačiau arbitražo teismas gali nuspręsti, kad didesnę išlaidų dalį padengia viena Susitariančioji Šalis; toks sprendimas privalomas abiem Susitariančiosioms Šalims.

9. Ginčas neperduodamas spręsti tarptautiniam arbitražo teismui pagal šio straipsnio nuostatas, jei ginčas dėl to paties dalyko buvo perduotas nagrinėti kitam tarptautiniam arbitražo teismui vadovaujantis 12 straipsnio nuostatomis ir vis dar nagrinėjamas. Tai neblogins galimybės rengti tiesiogines ir prasmingas abiejų Susitariančiųjų Šalių derybas.

15 straipsnis

Dokumentų įteikimas

Su 12 ir 14 straipsniuose nurodytais ginčais susiję pranešimai ir kiti dokumentai siunčiami Lietuvos Respublikos Vyriausybei šiuo adresu:

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija
Gedimino pr. 11, 01103 Vilnius
Lietuva

Su 12 ir 14 straipsniuose nurodytais ginčais susiję pranešimai ir kiti dokumentai siunčiami Turkijos Respublikos Vyriausybei šiuo adresu:

Prezidentūros teisės ir teisėkūros generalinis direktoratas
Prezidento rūmai
06560 Beştepe, Ankara
Turkija

Susitariančiosios Šalys diplomatiniais kanalais nedelsdamos informuoja viena kitą apie kontaktinio adreso pasikeitimą. Apie tokį pasikeitimą turi būti viešai skelbiama abiejose Susitariančiosiose Šalyse.

16 straipsnis

Informacijos skelbimas ir keitimasis ja

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis viešai skelbia ar kitu būdu informuoja visuomenę apie savo bendrai taikomus įstatymus ir kitus teisės aktus, taip pat tarptautinius susitarimus, kurie gali daryti poveikį kitos Susitariančiosios Šalies investuotojų investicijoms pirmiau minėtos Susitariančiosios Šalies teritorijoje.

2. Bet kurios Susitariančiosios Šalies prašymu keičiamasi informacija apie kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje galiojančius įstatymus ir kitus teisės aktus, priimtus sprendimus, taikomą administracinę praktiką, procedūras ar politiką, susijusius su investicijoms, kurioms taikomas šis Susitarimas.

3. Šiuo straipsniu Susitariančiajai Šaliai nenustatomas reikalavimas pateikti bet kokią įslaptintą ar jai priklausančią informaciją ar leisti tokia informacija naudotis, įskaitant su konkrečiais investuotojais ar investicijomis susijusią informaciją, kurios atskleidimas trukdytų

vykdyti teisingumą ar prieštarautų vidaus įstatymams, kuriais saugomas slaptumas, ar darytų neigiamą poveikį konkrečių investuotojų teisėtiems komerciniams interesams.

4. Šio Susitarimo 12 straipsnio (Susitariančiosios Šalies ir kitos Susitariančiosios Šalies investuotojo ginčų sprendimas) nuostatos šiam straipsniui netaikomos.

17 straipsnis

Aplinkos apsaugos, darbo teisių ir kiti standartai

1. Susitariančiosios Šalys pripažįsta, kad nepriimtina skatinti investicijas taikant švelnesnes darbo, visuomenės sveikatos, saugos ar aplinkos apsaugos priemones. Jos neatsisako minėtų priemonių ir kitaip nuo jų nenukrypsta arba nesiūlo jų atsisakyti ar kitaip nuo jų nukrypti tam, kad paskatintų įsteigti, įsigyti, išplėsti ar išlaikyti investicijas savo teritorijoje.

2. Pripažindamos kiekvienos Susitariančiosios Šalies teisę nustatyti savo aplinkos apsaugos lygį ir savo darnaus vystymosi politiką bei prioritetus, taip pat priimti ar keisti savo aplinkos apsaugos įstatymus ir kitus teisės aktus, kiekviena Susitariančioji Šalis užtikrina, kad jos įstatymuose ir kituose teisės aktuose būtų nustatytas reikiamas aplinkos apsaugos lygis, ir deda pastangas, kad toliau būtų tobulinami tie įstatymai ir kiti teisės aktai.

3. Investuotojams ir investicijoms turi būti taikomi nacionaliniai ir tarptautiniu mastu pripažinti atitinkamo sektoriaus įmonių valdymo standartai, visų pirma, kai tai susiję su skaidrumo ir atskaitomybės praktika. Investuotojai turėtų siekti ir jų investicijomis turėtų būti siekiama kuo labiau prisidėti prie investiciją priimančios valstybės ir vietos bendruomenės darnaus vystymosi taikant atitinkamo lygio socialiai atsakingą praktiką.

18 straipsnis

Konsultacijos

Susitariančiosios Šalies prašymu kita Susitariančioji Šalis sutinka surengti konsultacijas šio Susitarimo aiškinimo ar taikymo klausimais.

19 straipsnis

Susitarimo įsigaliojimas, galiojimo trukmė, pakeitimai ir nutraukimas

1. Šis Susitarimas įsigalioja 30-ą dieną nuo paskutinio Susitariančiųjų Šalių rašytinio pranešimo, informuojančio apie tam būtiną atitinkamų vidaus teisinių procedūrų atlikimą, gavimo diplomatiniais kanalais dienos.

2. Šis Susitarimas pakeičia 1994 m. liepos 11 d. pasirašytą Lietuvos Respublikos ir Turkijos Respublikos susitarimą dėl abipusio investicijų skatinimo ir apsaugos (ankstesnį Susitarimą), kurio galiojimas nutraukiamas šio Susitarimo įsigaliojimo dieną.

3. Šis Susitarimas galioja penkiolika (15) metų, o pasibaigus šiam laikotarpiui galioja toliau, jei jo galiojimas nenutraukiamas remiantis šios straipsnio 6 dalimi.

4. Šis Susitarimas gali būti keičiamas bet kuriuo metu Susitariančiųjų Šalių rašytiniu sutarimu. Pakeitimai įsigalioja vadovaujantis ta pačia teisine procedūra, kuri nurodyta šio straipsnio pirmojoje dalyje.

5. Įsigaliojus Susitariančiųjų Šalių pasirašytam tarptautiniam susitarimui, kuriuo numatomas daugiašalis investicijų teismas ir (arba) daugiašalis apeliacinis mechanizmas, taikomas sprendžiant ginčus pagal šį Susitarimą, atitinkamos šio Susitarimo dalys netaikomos.

6. Pradinio penkiolikos (15) metų laikotarpio pabaigoje ar bet kada vėliau kiekviena Susitariančioji Šalis gali nutraukti šį Susitarimą, raštu pranešdama apie tai kitai Susitariančiajai Šaliai likus vieniems (1) metams iki tokio nutraukimo dienos.

7. Investicijoms, atliktoms ar įgytoms iki šio Susitarimo nutraukimo dienos, šio Susitarimo nuostatos galioja dar dešimt (10) metų nuo jo nutraukimo dienos.

Tai patvirtindami, toliau nurodyti tinkamai savo vyriausybių įgalioti asmenys pasirašė šį Susitarimą.

Pasirašyta dviem egzemplioriais 2018 m. rugpjūčio 28 d. Vilniuje lietuvių, turkų ir anglų kalbomis, visi tekstai yra autentiški.

Kilus nesutarimų dėl nuostatų aiškinimo, vadovaujamasi tekstu anglų kalba.

Lietuvos Respublikos

Vyriausybės vardu

Linas LINKEVIČIUS
Užsienio reikalų ministras

Turkijos Respublikos

Vyriausybės vardu

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
Užsienio reikalų ministras